

tartu
loodus
maja

Roheline muuseum

Keskkonnateadlikkus –
millele tähelepanu pöörata

Janika.Ruusmaa@tartuloodusmaja.ee

1. Jätkusuutlikkuse põhimõtted on päriselt töösse rakendatud

2. Kõik töötajad teavad, mida keskkonna- põhimõtted tähendavad ja kuidas nende töös väljenduvad

MEIE KESKKONNASÕBRALIKE HANGETE PÕHIMÕTTED

- 1 Enne uue asja ostmist proovi vana parandada.
- 2 Eelista kohalike ja/või ökomärgisega tooteid.
- 3 Soeta vahendeid uus- ja taaskasutuskeskustest.
- 4 Eelista pikema eluringiga, kvaliteetsemaid vahendeid.
- 5 IT vahendite puhul eelista Energy Star vms keskkonnamärgisega tooteid.
- 6 Paberi kasutamisel eelista taaskasutuspaperit.
- 7 Patareidega toodete asemel eelista akutitel või adapteritel töötavaid vahendeid.
- 8 Eelista osta teenust keskkonnatähtselt ja vastutustundlikelt firmadelt.
- 9 Toitudest eelista värsked ja hooajalisi, võimalusel kohalike, mahepõllumajanduse või õiglase kaubanduse tooteid.
- 10 Välti võimalikult vähe pakendatud tooteid.
- 11 Asju hankima minnes võta kaasa ostukottid ja korduvkasutatavad pakendid.

IGA TEADLIKU TÖÖTAJA PANUS ENERGIASÄÄSTU

- 1 Ruumist lahkudes või pikema pausi ajal **kustuta tuled** ning lülita seadmed **vooluvõrgust välja**.
- 2 Peale laadimisseadmete või adapterite kasutamist **oemalda need vooluvõrgust**.
- 3 Kasutame loodusmaja arvutites **energiasäästurežiimi**. Iga töötaja arvuti ja monitor on seadistatud säästurežiimile: kui 5 minutit jooksul arvutis tegevusi ei toimu, lülitub välja monitor, ning kui 15 minuti jooksul arvutis tegevusi ei toimu, lülitub arvuti unerežiimi. Kui arvuti ei käitu arvuti juhistele kohaselt, siis teavitada sellest IT spetsialisti. Erand on nende arvutitega, millele peab väljastpoolt maja ligi päässemata – nendel lülitub välja ainult monitor, unerežiimi need ei lähe. Tööpäeva lõpus lülita arvuti välja juhuol, kui järgmisel päeval sama arvutiga tööd ei jätkata.
- 4 Meie puhtusehaldjad pühivad kõigilt kontorit ja köögi **elektriseadmetelt regulaarselt toimu** ning elektrilise kuvastoru nendele ruumide lülitatakse sisse ainult vastavalt vajadusele.
- 5 Sulatame korrapäraselt **külmkappe** ja sügavkülmikuid vastavalt kokkulepitud korrale. Kasuta külmikut kiirelt ja lühemal ajal ning sulge **üks iga kord** kohe peale kasutamist.
- 6 Toidu valmistamise ajal **kasuta pottidel ja pannidel kaasi keetmisele kuuluva energia säästmiseks**.
- 7 Suurte koguste nõude pesuks kasuta **nõudepesumasinat**. See annab olulist energiat ja tööaja kokkuhoidu.
- 8 Kraani all nõusid peses **käitu voolava veega kokkuhoitlikult**.
- 9 Märka tilkuvaid kraane ja lekivad seadmeid ning teavita sellest kohe halduspäriksalalist.
- 10 **Tuuluta ruume vajadusel ja lühiajaliselt**. Alkna pidav tuulutusasend kütteperioodil põhjustab suurt energiakadu.

Käitu energiasäästlikult ka kodus.

tartu loodus maja

MEIE TEEME NII

Tartu loodusmaja keskkonnapõhimõtted

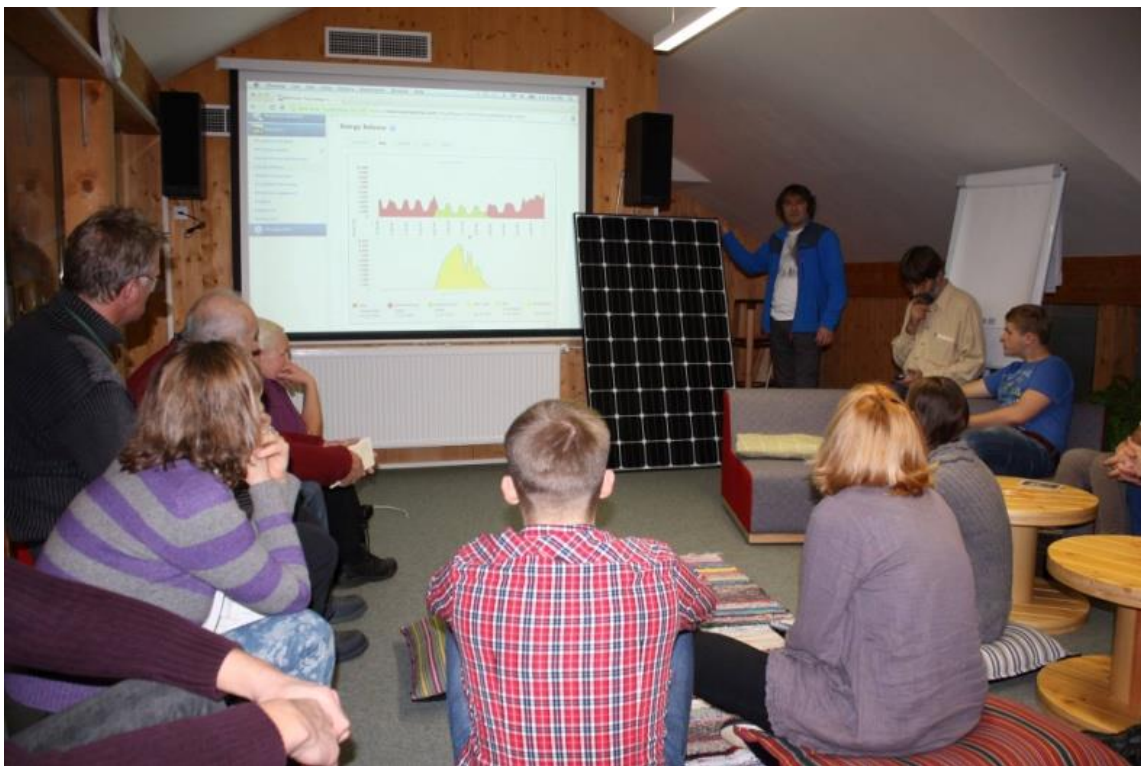
- Märkame murekohti ja teeme ettepaneku nende parandamiseks
- Jagame ühiskasutatavaid vahendeid
- Võimalusel väldime jäätmete teket
- Sorteerime prügi ja jäätmeid
- Võimalusel taaskasutame materjale
- Eelistame eestimaiseid tooteid
- Ruumist lahkudes kustutame tuled
- Töö lõpetades lülitame välja arvuti ja/või monitori
- Me ei kasuta ühekordselt nõusid
- Meie loodusmaja tuled võimalusel jalgsi, jalgrattaga või bussiga
- Loodusmaja tuled võimalusel jalgsi, jalgrattaga või bussiga
- Me ei kasuta ühekordselt nõusid
- Töö lõpetades lülitame välja arvuti ja/või monitori
- Ruumist lahkudes kustutame tuled
- Eelistame toidusid ja jookse, mis on värsked ja hooajalised, kodumaised, vähepakendatud, ökomärgisega või õiglase kaubanduse märgisega*

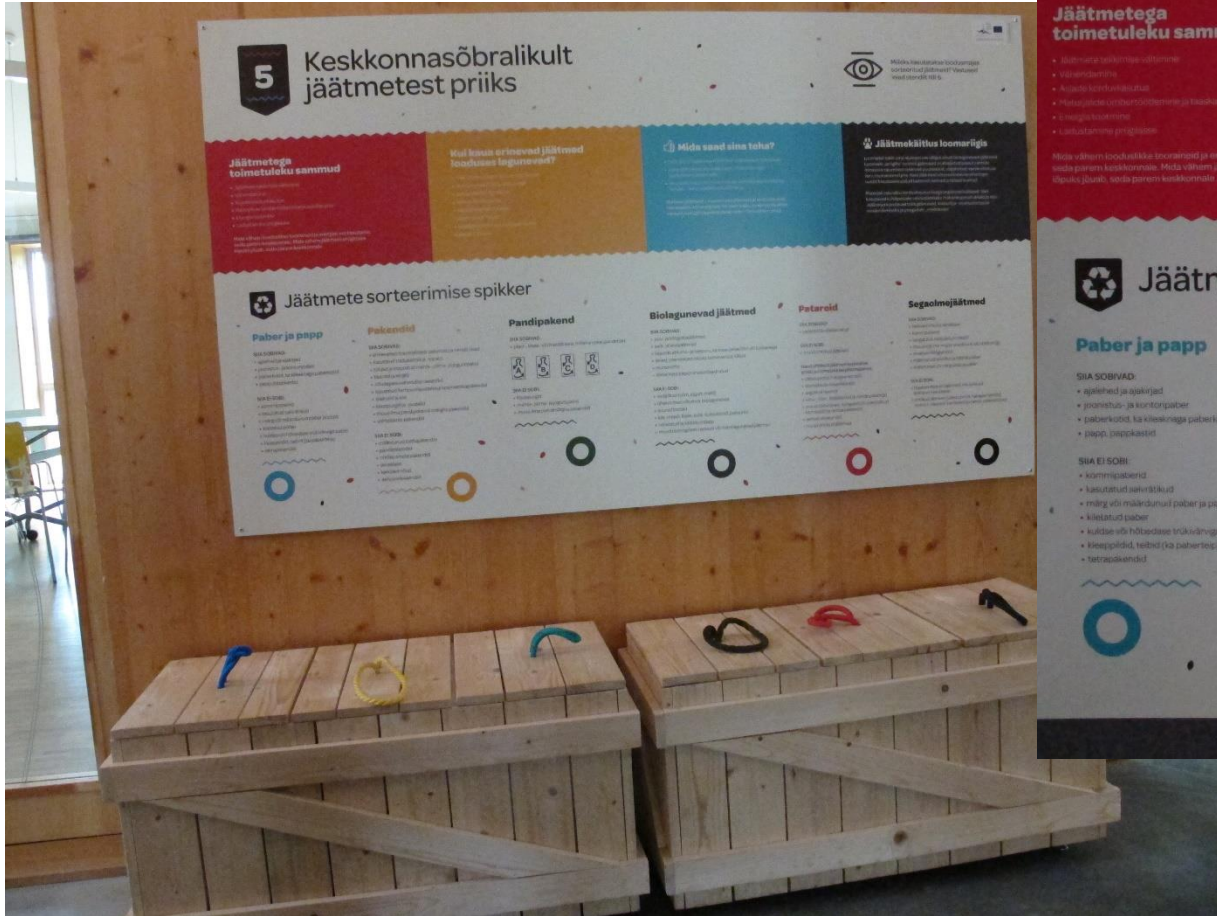
* hooajalised – kevadised, suvised, sügised kohalikud puu- ja juurviljad ökomärgis – puhtast loodusest, puhta tootmisviisiga, mahepõllumajandusest pärit toode õiglase kaubandus – kaitses arengumaade väikeettevõtete huvi

tartu loodus maja

Raheline kool

3. Teadlikkus ei ole kaasa sündinud, vaid arendatav

5 Keskkonnasõbralikult jäätmetest priiks

Milleks kasutatakse loodust
sorteeritud jäätmeid? Vastus
leidub stendil NR 6.

Jäätmetega toimetuleku sammud

- Jäätmeid kasutatakse eelkõige:
 - veepuhastamiseks
 - energiatootmiseks
 - haruldaste loodusresurssidega kaevandamiseks
 - liivaga kosmeetika
 - liivakivide tootmiseks

Kui kaua erinevad jäätmed looduses lagunevad?

- ühel aastal lagunevad:
 - plastipudelid, plastipudelid, plastipudelid
 - plastipudelid, plastipudelid, plastipudelid
 - plastipudelid, plastipudelid, plastipudelid
 - plastipudelid, plastipudelid, plastipudelid
 - plastipudelid, plastipudelid, plastipudelid

Mida saad sina teha?

- Õige eluviisi järgimine
- Õige eluviisi järgimine
- Õige eluviisi järgimine
- Õige eluviisi järgimine
- Õige eluviisi järgimine

Jäätmekäitlus loomariigi

Õige eluviisi järgimine

Jäätmete sorteerimise spikker

Paber ja papp

SIA SOBIVAD:

- ajalehed ja ajalehed
- postkaartid ja kaardid
- postkaartid ja kaardid
- postkaartid ja kaardid
- postkaartid ja kaardid

SIA EI SOBI:

- komplektid ja kile
- komplektid ja kile
- komplektid ja kile
- komplektid ja kile
- komplektid ja kile

Pakendid

SIA SOBIVAD:

- erinevatest materjalidest pakendid ja nende osad
- loputatud toidupakendid ja -topsid
- õhutatud toidupakendid - piima- ja jogurtipakid
- kaaned ja korgid
- nõudepesuvahendite pakendid
- loputatud lampiõliõnupudelid ja kosmeetikapakendid

SIA EI SOBI:

- kilekottid ja kile
- kiieppakendid ja -osad
- muud ilma pandipakendi märgita pakendid
- vahtplasti pakendid

Pandipakend

SIA SOBIVAD:

- plast-, klaas- või metalltaara, millel on peal pandimärk

SIA EI SOBI:

- klaaspudelid
- metalli-, piima- ja jogurtipakid
- muud ilma pandimärgita pakendid

Biologunuvad jäätmed

SIA SOBIVAD:

- puu- ja köögijäätmed
- saia- ja leivaääbid
- kasutatud kohvi- ja teejuru, ka kooka paberfiltrid või kumikeega
- lehed, peenikesed osad, taimed, võõrad taimed
- munad
- kielamatud papid (ühelkordsed nõud)

SIA EI SOBI:

- veelilid (pim, jagur, mah)
- ühelkordsed nõud v.a biologunuvad
- suured kornid
- kiik, metall, klaas, tühj, suitsuõnupakendid, pakendid
- vahetatavad ja kiidetud osad
- muud bioloogiliselt raskesti või mittebiologunuvad jäätmed

Patareid

SIA SOBIVAD:

- patareid ja väiksed akud

SIA EI SOBI:

- muud õhukindlad jäätmed

Segaolmejäätmed

SIA SOBIVAD:

- lehtpuit ja vahelised
- komplektid
- komplektid
- komplektid
- komplektid

SIA EI SOBI:

- lehtpuit ja vahelised
- komplektid
- komplektid
- komplektid
- komplektid

4. Teadlikkus kinnistub koos tähendusega

5. Teadlikkusest järgmine samm on tegutsemine ...

... ja tegutsemiseks tuleb luua võimalus

võimlemispall

6. Tegutsemisest järgmine samm on harjumuse kujunemine

**7. Kui tahad kohale jõuda kiiresti, mine üksi.
Kui tahad jõuda kaugele – minge koos.**

Millele tähelepanu pöörata?

1. Et jätkusuutlikkuse põhimõtted oleksid ka päriselt töösse rakendatud
2. Et kõik töötajad teaksid, mida keskkonnapõhimõtted tähendavad ja kuidas nende töös väljenduvad
3. Et teadlikkus ei ole kaasa sündinud, vaid arendatav
4. Et teadlikkus kinnistub koos tähendusega
5. Et teadlikkusest järgmine samm on tegutsemine
6. Et tegutsemisest järgmine samm on harjumuse kujundamine
7. Kui tahad kohale jõuda kiiresti, mine üksi. Kui tahad jõuda kaugele – minge koos.

tartu
loodus
maja

TEEVIIT LOODUSE JUURDE

